EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 14.10.2021
COM(2021) 633 final

VERSLAG VAN DE COMMISSIE

AAN HET EUROPEES PARLEMENT

over de activiteiten en raadplegingen van de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering als bedoeld in artikel 31 van Verordening (EU) 2019/125 met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing

1. Inleiding

Krachtens artikel 31, lid 4, van Verordening (EU) 2019/125 van 16 januari 2019 met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing[(1)], dient de Commissie een jaarverslag voor te leggen aan het Europees Parlement over de activiteiten, onderzoeken en raadplegingen van de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering. Het verslag mag geen afbreuk doen aan de commerciële belangen van natuurlijke personen of rechtspersonen.

Dit verslag biedt informatie over de activiteiten van de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering in 2020.

2. Regelgevingskader

De verordening heeft tot doel enerzijds de doodstraf en anderzijds foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing in landen buiten de EU te voorkomen door de handel in bepaalde goederen aan banden te leggen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- goederen die bedoeld zijn om schade toe te brengen en niet mogen worden verhandeld (bijlage II) en
- goederen die voor legitieme doeleinden kunnen worden gebruikt, zoals uitrusting voor de rechtshandhaving (bijlage III) en goederen voor therapeutisch gebruik (bijlage IV).

De handel in goederen uit bijlage III en bijlage IV is aan bepaalde beperkingen onderworpen. Met name wordt bij deze verordening het volgende bepaald:

i. de invoer naar, uitvoer uit en doorvoer binnen de EU van de in bijlage II vermelde goederen die geen enkel ander gebruik in de praktijk hebben dan de toepassing van de doodstraf of foltering, zijn verboden. Het verlenen van technische bijstand in verband met dergelijke goederen, specifiek de opleiding in het gebruik ervan, is eveneens verboden. Reclame voor dergelijke goederen in gedrukte media, op internet, op televisie of op de radio, en het uitstallen of te koop aanbieden op een tentoonstelling of beurs, zijn eveneens verboden;

ii. voor in bijlage III vermelde goederen die voor de doodstraf of voor foltering zouden kunnen worden gebruikt, maar die ook voor andere legitieme doelen (bv. rechtshandhaving) kunnen worden ingezet, moet per geval vooraf een uitvoervergunning worden aangevraagd. Een dergelijke vergunning is ook vereist voor het verlenen van technische bijstand of tussenhandeldiensten in verband met deze categorie van goederen. In bijlage III zijn niet opgenomen:

    a) vuurwapens die onder Verordening (EU) nr. 258/2012 vallen[(2)];

---

(1) PB L 30 van 31.1.2019, blz. 1. Na ettelijke keren te zijn gewijzigd, werd Verordening (EG) nr. 1236/2005 van de Raad van 27 juni 2005 met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (PB L 200 van 30.7.2005, blz. 1), vervolgens gecodificeerd als Verordening (EU) 2019/125.

(2) Verordening (EU) nr. 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (VN-protocol inzake vuurwapens), en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer ervan (PB L 94 van 30.3.2012, blz. 1).

b) producten voor tweeërlei gebruik die onder Verordening (EU) 2021/821 vallen[3]; of

c) goederen waarop Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van toepassing is[4];
en

iii. de handel in scheikundige en farmaceutische stoffen (bijlage IV) die voor de doodstraf zouden kunnen worden gebruikt (bv. door toediening van een dodelijke injectie) wordt gereguleerd. Er werd een specifieke vergunning ingevoerd (de "algemene Unie-uitvoervergunning") om de uitvoer van dergelijke anesthetica te controleren en te voorkomen dat deze worden doorgevoerd voor gebruik in executies met een dodelijke injectie, zonder echter de handel in deze stoffen voor medische, diergeneeskundige of andere legitieme doeleinden te beperken.

3. Activiteiten van de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering

De Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering is opgericht bij Verordening (EU) 2016/2134 van het Europees Parlement en de Raad[5] om vragen over de toepassing van de antifolterverordening te onderzoeken.

De Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering dient als platform waarop de deskundigen uit de lidstaten en de Commissie informatie over administratieve praktijken kunnen uitwisselen en kunnen discussiëren over de uitlegging van de verordening, technische vragen met betrekking tot de vermelde goederen, ontwikkelingen in verband met de verordening en eventuele andere vraagstukken. De Commissie raadpleegt de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering ook bij de voorbereiding van gedelegeerde handelingen, overeenkomstig het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven[6].

De Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering heeft in 2020 één vergadering gehouden, op 12 oktober, in virtuele vorm, om informatie uit te wisselen over een aantal hieronder samengevatte kwesties in verband met de uitvoering van de verordening.

3.1. Ontwikkelingen in verband met de basishandeling

De Commissie stelde de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering in kennis van de plannen voor een ontwerp van gedelegeerde handeling tot wijziging van de verordening wat betreft bijlage I (bevoegde autoriteiten van de lidstaten) en bijlage V, deel 2 (bestemmingen waarop de algemene Unie-uitvoervergunning van toepassing is), om rekening te houden met

[3] Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2021 tot instelling van een Unieregeling voor controle op de uitvoer, de tussenhandel, de technische bijstand, de doorvoer en de overbrenging van producten voor tweeërlei gebruik (herschikking) (PB L 206 van 11.6.2021, blz. 1).

[4] Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

[5] Verordening (EU) 2016/2134 van het Europees Parlement en de Raad van 23 november 2016 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1236/2005 van de Raad met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (PB L 338 van 13.12.2016, blz. 1).

[6] PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU, en pleegde vervolgens daarover overleg met de Coördinatiegroep[7].

3.2. Handelsinformatie: rapportage van gegevens

De Commissie heeft bericht over de stand van zaken in het jaarverslag dat is vermeld in artikel 26, lid 3, met name over de gegevens die zij voornemens was te gebruiken. De Commissie heeft de Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering ook in kennis gesteld van haar voornemen om het rapportageformulier te actualiseren teneinde een breder spectrum aan gegevens op te nemen, ter voorbereiding van de volgende verslagen.

3.3. Beoordeling van Verordening (EU) 2019/125

De Commissie heeft een verslag gepresenteerd met daarin de belangrijkste bevindingen en conclusies voor haar beoordeling van Verordening (EU) 2019/125[8]. Het verslag biedt een omvattende beoordeling van de verordening en evalueert de impact, de wereldwijde invloed, de problemen en de mogelijkheden ervan. In het verslag wordt verdere actie uitgestippeld om de verordening doeltreffender te maken, en ervoor te zorgen dat zij een belangrijke bijdrage blijft leveren tot de strijd tegen foltering en de doodstraf.

De Commissie heeft de bevoegde autoriteiten van de lidstaten betrokken bij het beoordelingsproces, meer bepaald door evaluatievragen en een virtuele workshop (14 mei 2020). Het doel van de workshop was directe feedback te verzamelen en te luisteren naar de standpunten en ideeën van de belanghebbenden over wijzen om de verordening doeltreffender te maken. Er vond een evenwichtige en levendige gedachtewisseling plaats over diverse vooraf opgestelde discussiepunten. De vertegenwoordigers van 16 bevoegde autoriteiten uit de EU, maatschappelijke organisaties en internationale organisaties namen eraan deel, naast andere deskundigen.

3.4. Bestrijding van de handel in marteltuigen — regionale en internationale ontwikkelingen

De Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering fungeerde als een platform voor de uitwisseling van informatie over regionale en internationale ontwikkelingen, met speciale aandacht voor het verslag van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, getiteld: *Towards torture-free trade: examining the feasibility, scope and parameters for possible common international standards*[9], waarin wordt erkend dat gemeenschappelijke internationale normen kunnen leiden tot een doeltreffender regelgeving op dit gebied. Als een volgende stap zullen de Verenigde Naties een groep van regeringsdeskundigen instellen om op basis van het verslag verder te werken.

De Coördinatiegroep voor de bestrijding van foltering werd ook geïnformeerd over de werkzaamheden van de Raad van Europa voor een aanbeveling[10] voor een kader dat de

---

[7] De bepalingen van de verordening zijn van toepassing op en in het Verenigd Koninkrijk met betrekking tot Noord-Ierland, overeenkomstig artikel 5, lid 4, van het Protocol inzake Ierland/Noord-Ierland bij het Terugtrekkingsakkoord, gelezen in samenhang met bijlage 2, punt 47, bij dat protocol.

[8] COM(2020) 343 final van 30.7.2020.

[9] Verslag van de secretaris-generaal A/74/969 van 28 juli 2020.

[10] Aanbeveling CM/Rec(2021)2 van het comité van ministers aan de lidstaten over maatregelen tegen de handel in goederen die worden gebruikt voor de doodstraf, foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing (goedgekeurd op 31 maart 2021 tijdens de 1400e vergadering van de afgevaardigden van de ministers).

lidstaten van de Raad van Europa in staat stelt de handel in goederen die zouden kunnen worden gebruikt voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling, doeltreffender te reguleren.